

**Εισήγηση Δημήτρη Καφαντάρη
Γενικού Γραμματέα της ΚΕΔΕ,
πρ. Δημάρχου Πύλου Νέστορος**

στα Περιφερειακά Συνέδρια 2020 της ΚΕΔΕ με θέμα:

«Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ»

«Ο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΑΔΑ»

Αγαπητοί Συνάδελφοι ,

Τα Περιφερειακά Συνέδρια 2020 που οργανώνει η ΚΕΔΕ έχουν ως βασικό στόχο να διαμορφώσουν τις θέσεις και τις προτάσεις της ΚΕΔΕ για την ανάπτυξη της χώρας, η οποία μπορεί να ανακάμψει, μόνο μέσα από την τοπική ανάπτυξη που θα επιτευχθεί εάν υποστηριχθεί κατάλληλα η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την «εκ των κάτω» ανάπτυξη είναι η αλλαγή των ρόλων στο πλαίσιο του επιτελικού κράτους, που πρέπει να βασίζεται σε δύο ισότιμους Πυλώνες :

- στην Κεντρική και την Αποκεντρωμένη Δημόσια Διοίκηση και
- στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμους και Περιφέρειες).

Προκειμένου να αναβαθμιστεί ο ρόλος και οι σχέσεις των Δήμων και των Περιφερειών στο πολιτικό και διοικητικό σύστημα της χώρας μας είναι απαραίτητο να εισάγουμε στον προβληματισμό μας την έννοια των **δημόσιων πολιτικών** και τις επιμέρους λειτουργίες του προγραμματισμού και της υλοποίησης αυτών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Παράλληλα είναι αναγκαία η **συλλειτουργία** των επιπέδων της Δημόσιας Διοίκησης για την άσκηση της δημόσιας διοίκησης, που μας οδηγεί στην έννοια της **Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης**.

Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση (Multilevel Governance) σημαίνει ότι για να ασκηθεί μια συντρέχουσα αρμοδιότητα τομεακής δημόσιας πολιτικής απαιτείται η κατανομή σε περισσότερα επίπεδα της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης των επιμέρους λειτουργιών της (σχεδιασμός, εξειδίκευση, διασφάλιση των προϋποθέσεων και των υλικών και άυλων πόρων, εφαρμογή, παρακολούθηση, εποπτεία και αξιολόγηση της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής) και η συνεργασία των επιπέδων αυτών.

Το «κλειδί» της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης μιας δημόσιας πολιτικής είναι **το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Π.Σ.)** που συνδέει συστημικά Κεντρική και Αποκεντρωμένη Διοίκηση – Περιφέρειες – Δήμους και λειτουργεί ως **Πληροφοριακό Σύστημα Διοίκησης (Management Information System – M.I.S.)** διακυβέρνησης της δημόσιας πολιτικής.

Ο αναπτυξιακός ρόλος της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης προσδιορίζεται από το σημερινό συνταγματικό πλαίσιο και από τις αρμοδιότητες που της δίνει ο νόμος σε θέματα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, δηλαδή από τον ρόλο της στην τοπική ανάπτυξη.

Οι Δήμοι έχουν σήμερα αναπτυξιακές αρμοδιότητες στους ακόλουθους τομείς :

- στον τομέα της Ανάπτυξης,
- στον τομέα της Πολεοδομίας και του Περιβάλλοντος,
- στον τομέα της Ποιότητας Ζωής και της Εύρυθμης λειτουργίας των Πόλεων,
- στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης,
- στον τομέα της Παιδείας, του Πολιτισμού και του Αθλητισμού,

Οι αρμοδιότητες αυτές δεν αρκούν για την κατοχύρωση του ρόλου των Δήμων στην προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

Χρειάζεται η επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, με βάση τις αρχές της εταιρικής σχέσης, της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με κατεύθυνση την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση και τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό. Αυτό προϋποθέτει τη συστηματική συνεργασία του Υπουργείου Εσωτερικών με τα συναρμόδια Υπουργεία και τα συλλογικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Παράλληλα, χρειάζονται οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου και η οργάνωση και ηλεκτρονική διακυβέρνηση των Δήμων προκειμένου να βελτιωθεί η διοικητική ικανότητα των Δήμων στην αποτελεσματική άσκηση των αναπτυξιακών αρμοδιοτήτων τους.

Στο πλαίσιο αυτό είναι αναγκαία η αλλαγή των διατάξεων που αφορούν τον «Δημοκρατικό Προγραμματισμό», η σύνδεση του αναπτυξιακού προγραμματισμού με τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό και η βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου για την εκπόνηση και εφαρμογή των τετραετών και των ετήσιων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων.

Καθοριστικός πρέπει να είναι ο ρόλος των μικρών ορεινών και νησιωτικών Δήμων στην τοπική ανάπτυξη του τόπου τους και για το λόγο αυτό χρειάζεται να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητά τους (με προσωπικό, τεχνικά μέσα και συμβουλευτική υποστήριξη).

Εφόσον διασφαλιστούν οι παραπάνω προϋποθέσεις, μπορεί να διευρυνθεί ο σημερινός αναπτυξιακός ρόλος του Δήμου και στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- στην ανάπτυξη της περιοχής του ως **Έξυπνης Πόλης (Smart City)** και στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους,
- στην αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας και ειδικότερα της δημοτικής περιουσίας για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, με αξιοποίηση και των **εργαλείων συνεργασίας δημόσιου–ιδιωτικού τομέα** (συμβάσεις δημόσιου–ιδιωτικού τομέα, συμβάσεις παραχώρησης κλπ),
- στην υποστήριξη των επιχειρήσεων της περιοχής, ιδιαίτερα για την ανάπτυξη διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και την προώθηση των εξαγωγών, με αξιοποίηση και ενός ολοκληρωμένου προγράμματος Ανάδειξης της **Ταυτότητας της Πόλης (City Branding)**,

- στην ανάληψη πρωτοβουλιών προώθησης της **κοινωνικής οικονομίας**,
- στη διασφάλιση των τεχνικών και των κοινωνικών υποδομών και προγραμμάτων που θα καλύψουν τις ανάγκες εγκατάστασης των **νέων επιχειρήσεων**,
- στην εφαρμογή προγραμμάτων **προώθησης της απασχόλησης** και προγραμμάτων ενίσχυσης του εισοδήματος των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής,
- στην ανάδειξη των μνημείων και της **αρχιτεκτονικής κληρονομιάς** της περιοχής, την επανάχρηση εγκαταλελειμμένων κτιρίων με αθλητικές και πολιτιστικές χρήσεις και την ανάδειξη των στοιχείων του τοπικού πολιτισμού.

Η συνεργασία μεταξύ των δυο βαθμών και η διακριτή σχέση τους είναι απαραίτητη για την ομαλή έκβαση των σχεδίων ανάπτυξης των τοπικών κοινωνιών.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, δεν υπάρχουν σχέσεις εποπτείας μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 3852/2010 («Καλλικράτης»), «Μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων».

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης, είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση της συνεργασίας των δυο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή η Διαβαθμιδική Συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των Περιφερειών, που αποτελεί πλέον προϋπόθεση και για τη διεύρυνση και κατοχύρωση του ρόλου τους στο Πολιτειακό σύστημα της χώρας και ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την προώθηση της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και την παροχή των υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Αναγκαία προϋπόθεση για την ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου των Δήμων είναι : α) η οργάνωση και ο λειτουργικός εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών τους και β) η διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και η διεύρυνση των χρηματοδοτικών πόρων τους.

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ο Δήμος εκπονεί το τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμά του, το οποίο περιλαμβάνει τα έργα και τις δράσεις του, που αφορούν όλους τους τομείς της τοπικής ανάπτυξης. Το Πρόγραμμα αυτό εξειδικεύεται κάθε χρόνο σε ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας πρότείνει την επικαιροποίηση των διατάξεων του Νόμου 1622/1986 που αφορούν τον «Δημοκρατικό Προγραμματισμό», ώστε το τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, το οποίο πρέπει να εκπονείται στο πλαίσιο του μεσοχρόνιου αναπτυξιακού προγραμματισμού

σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Δημοτικού Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Επίσης, είναι αναγκαίο να συνδεθεί ο αναπτυξιακός προγραμματισμός με τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό και να βελτιωθεί το κανονιστικό πλαίσιο για την εκπόνηση και εφαρμογή των τετραετών και των ετήσιων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει τα ακόλουθα κεφάλαια :

- Στρατηγικός σχεδιασμός (Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης. Στρατηγική του Ο.Τ.Α. και αναπτυξιακές προτεραιότητες).
- Επιχειρησιακός Προγραμματισμός (Στόχοι και δράσεις. Τετραετής προγραμματισμός των δράσεων).
- Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Επομένως, καθένας μας στον Δήμο του, είναι απαραίτητο να συγκροτήσει, με τον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του, μια οργανική μονάδα αναπτυξιακού προγραμματισμού και το ανθρώπινο δυναμικό του (αιρετοί και υπάλληλοι) να αποκτήσει μια σύγχρονη προγραμματική κουλτούρα.

Τα έργα και οι δράσεις τοπικής ανάπτυξης των Δήμων χρειάζονται και **χρηματοδοτικά εργαλεία** που μπορεί να προέρχονται από τις ακόλουθες πηγές :

- από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.) της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδίως από την ΣΑΤΑ, καθώς και από τους ίδιους πόρους των Δήμων,
- από το Εθνικό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) που έχει λάβει πλέον τη μορφή του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2021–2025,
- από τα ειδικά προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως είναι το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης» και το «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ»,
- από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021–2027 (τόσο από τα Τομεακά όσο και από τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα), καθώς και από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2021–2027,
- Τα προετοιμαζόμενα Προγράμματα του «Ταμείου Ανάκαμψης» 2021–2024.

Σε όλα τα Προγράμματα αυτά απαιτούμε να διασφαλιστούν διακριτές κατηγορίες δράσης με δικαιούχους τους Δήμους, ο συνολικός προϋπολογισμός των οποίων θα πρέπει να υπερβαίνει τα 7 δισ. ευρώ, ώστε να δημιουργηθεί ουσιαστικά ένα «οριζόντιο» Αναπτυξιακό Πρόγραμμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα αυτό θα πρέπει επίσης να χρηματοδοτηθεί με απόδοση των «παρακρατηθέντων» πόρων των Δήμων των προηγούμενων ετών 2009–2019 ,

Στην εξειδίκευση και την παρακολούθηση της εφαρμογής αυτών των κατηγοριών δράσης των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά οι Περιφερειακές Επιτροπές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού (ΠΕΑΣ), οι οποίες θεσμοθετήθηκαν μετά από πρόταση της ΚΕΔΕ, με επικαιροποίηση του σχετικού κανονιστικού πλαισίου αυτών.

Μία πρόσθετη χρηματοδοτική πηγή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι οι **Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και τα προγράμματα που προκηρύσσονται κατευθείαν από τις Βρυξέλλες**. Οι Δήμοι για να συμμετέχουν στις πρωτοβουλίες αυτές χρειάζονται καλή προετοιμασία, ώριμες προτάσεις και επιτυχημένες διεθνείς συνεργασίες, κυρίως με άλλους ευρωπαϊκούς Δήμους και ερευνητικά ιδρύματα.

Για το λόγο αυτό οργανώσαμε και αναβαθμίσαμε ως Διοίκηση της ΚΕΔΕ, το Γραφείο της ΚΕΔΕ στις Βρυξέλλες, ώστε να αποτελεί τον κρίκο σύνδεσης των Ευρωπαϊκών Φορέων με την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση και να μπορούμε άμεσα να έχουμε την πληροφόρηση και την υποστήριξη που χρειαζόμαστε για την επεξεργασία των προγραμμάτων που εκπονούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα όργανά της.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΕΔΕ, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στη συμμετοχή των Δήμων στο νέο ΕΣΠΑ 2021–2027, συγκρότησε **ειδική Επιτροπή ΕΣΠΑ** και έχει υπογράψει **Προγραμματική Συμφωνία με την ΕΕΤΑΑ** για την υποστήριξη της ΚΕΔΕ και των ΠΕΔ στον σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και των Δήμων στην προετοιμασία τους και την ωρίμανση των έργων τους.

Αγαπητοί Συνάδελφοι

Στο σημερινό ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον οι διάφοροι τόποι (χώρες, περιφέρειες, πόλεις) οφείλουν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν στρατηγικές προκειμένου να αναδείξουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα, να δημιουργήσουν ευνοϊκές συνθήκες υποδοχής επενδύσεων και να προσφέρουν ελκυστικές υπηρεσίες, ώστε :

- ✓ να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν οι υπάρχουσες επιχειρήσεις,
- ✓ να αποτελέσουν τον τόπο εγκατάστασης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων,
- ✓ να προσελκύσουν συντελεστές παραγωγής (κεφάλαια, τεχνολογία, εργασία),
- ✓ να εγκατασταθούν έδρες οργανισμών,
- ✓ να πραγματοποιηθούν μεγάλα γεγονότα και
- ✓ να προσελκύσουν τους τουρίστες.

Η δημιουργία και η ανάδειξη του ελκυστικού προφίλ ενός τόπου είναι καθοριστικής σημασίας για την προσέλκυση οικονομικών δραστηριοτήτων.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω του «μάρκετινγκ τόπου», του οποίου μια εξειδικευμένη μορφή είναι το «μάρκετινγκ επενδύσεων».

Φορείς της στρατηγικής του μάρκετινγκ είναι οι τοπικοί συντελεστές, δηλαδή οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές, σε συνεργασία με άλλους τοπικούς φορείς (οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς, πανεπιστήμια).

Το «μάρκετινγκ τόπου» για την προσέλκυση επενδύσεων είναι μια ολοκληρωμένη δράση που περιλαμβάνει, πρωτίστως, τη διαμόρφωση ενός ελκυστικού τόπου, με την πραγματοποίησή :

- των αναγκαίων έργων τεχνικής υποδομής και γενικότερα των απαραίτητων τοπικών δημοσίων επενδύσεων και
- των ενεργειών προβολής στους πιθανούς επενδυτές των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του τόπου.

Η σύγχρονη Ευρωπαϊκή οικονομία στηρίζεται στη γνώση, την καινοτομία και τις σχέσεις ανάμεσα στους ερευνητικούς και παραγωγικούς φορείς. Συνεπώς, η Ελληνική περιφέρεια θα πρέπει να αποκτήσει ένα σημαντικό αριθμό **Πόλων Ανάπτυξης**, οι οποίοι θα βασίζονται σε δίκτυα ΑΕΙ, ΤΕΙ, Τεχνολογικών Πάρκων και επιχειρήσεων και θα επιδιώκουν την ανάπτυξη της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας.

Παράλληλα, προκειμένου να ενισχυθεί η ελκυστικότητα των Περιφερειών και των Πόλεων για επενδύσεις, απαιτείται η δημιουργία προσχεδιασμένων περιοχών υποδοχής, δηλαδή **Επιχειρηματικών Πάρκων**, τα οποία θα πρέπει να είναι συμβατά με το χωροταξικό σχέδιο κάθε περιοχής. Την ανάπτυξη των επιχειρηματικών υποδομών θα πρέπει να αναλάβουν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι, σε συνεργασία με τα επιμελητήρια, τους επιστημονικούς φορείς και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Θα χρειαστεί η παραχώρηση εκτάσεων ή/και η **αξιοποίηση αδρανών βιομηχανικών υποδομών** (κλειστά ή εγκαταλειμμένα εργοστάσια), που θα μπορούν να αλλάξουν χρήση και να χρησιμοποιηθούν ξανά σε νέες δραστηριότητες.

Επίσης, χρειάζεται ο προσδιορισμός **των κλάδων** οι οποίοι έχουν σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο **σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα** και σοβαρές διασυνδέσεις με άλλους τοπικούς κλάδους, η παρουσίαση ενός σχεδίου ανάπτυξής τους και η ιεράρχηση των βασικών δημόσιων υποδομών που είναι απαραίτητες για να ενισχυθεί η παραγωγική διαδικασία, δηλαδή :

- έργα ύδρευσης και αποχέτευσης,
- μονάδες διαχείρισης απορριμμάτων,
- δίκτυα ενέργειας και επικοινωνιών κλπ.

Αυτές ακριβώς οι τοπικές τεχνικές υποδομές αποτελούν ευθύνη και αρμοδιότητα των Δήμων, και γι' αυτό διεκδικούμε τους αναγκαίους

δημόσιους πόρους από όλα τα Εθνικά και τα Ευρωπαϊκά Αναπτυξιακά Προγράμματα.

Επίσης, θεωρούμε αναγκαίο να διερευνηθεί νομικά και επιχειρησιακά η δυνατότητα έκδοσης **Δημοτικών Αναπτυξιακών Ομολόγων** για τη χρηματοδότηση αυτών των τεχνικών υποδομών, εφόσον διασφαλιστεί η ανταποδοτικότητά τους.

Παράλληλα, προτείνουμε οι Περιφέρειες να αναλάβουν τις αρμοδιότητες προώθησης, έγκρισης και υποστήριξης των ιδιωτικών επενδύσεων περιφερειακής σημασίας και η Κυβέρνηση τον εποπτικό ρόλο για την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια στις διαδικασίες υποδοχής και έγκρισης των επενδύσεων.

Ο Δήμος της περιοχής που πραγματοποιούνται οι επενδύσεις πρέπει να γνωμοδοτεί για τη χωροθέτηση των Επιχειρηματικών Πάρκων και για τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κάθε σημαντικής επένδυσης.

Ταυτόχρονα χρειάζεται η θεσμοθέτηση της διαδικασίας άμεσης και δεσμευτικής προέγκρισης των επενδύσεων, που θα απελευθερώσει τη διαδικασία συμμετοχής της επένδυσης στα χρηματοδοτικά εργαλεία και την επεξεργασία ενός ενιαίου πλαισίου υποχρεώσεων που θα υπογράφεται και θα τηρείται από κάθε επενδυτή.

Συμπερασματικά, τόσο οι Δήμοι όσο και οι Περιφέρειες μπορούν και πρέπει να παίξουν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων που αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα κάθε περιοχής και τελικά την Τοπική και την Περιφερειακή Ανάπτυξη.

Οι σημερινές Δημοτικές Αρχές και τα συλλογικά όργανα της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ και ΠΕΔ) αντιμετωπίζουν μια σημαντική πρόκληση. Ενώ συνήθως κάθε νέα δημοτική θητεία βρίσκει σε εξέλιξη τα Αναπτυξιακά Προγράμματα και ιδίως τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε., το 2020 και το 2021 αποτελούν χρονιές προετοιμασίας και προγραμματισμού των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου

Είναι στο χέρι μας να αξιοποιήσουμε αυτή την ευκαιρία.

Πριν κλείσω την εισήγησή μου, θα ήθελα να αναφερθώ σε 3 σημαντικά ζητήματα που αφορούν τον αναπτυξιακό ρόλο των Δήμων και γενικότερα την αναπτυξιακή διαδικασία στη χώρα μας:

1^ο Ο προγραμματισμός των έργων και των δράσεων σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο δεν μπορεί να γίνεται αποσπασματικά. Πρέπει να τηρεί τις αρχές και τις διαδικασίες του **Δημοκρατικού Προγραμματισμού**.

Για το λόγο αυτό, με επιμονή η ΚΕΔΕ τα τελευταία χρόνια προτείνει την επικαιροποίηση του Γ΄ Κεφαλαίου του Νόμου 1622/1986 και την εφαρμογή του, ταυτόχρονα, και από τα τρία διοικητικά επίπεδα, τα Υπουργεία, τις

Περιφέρειες και τους Δήμους και για όλα τα Αναπτυξιακά Προγράμματα είτε χρηματοδοτούνται από Ευρωπαϊκούς είτε από Εθνικούς πόρους.

2° Στη διαδικασία του αναπτυξιακού προγραμματισμού πρέπει να διασφαλίζουμε **τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας**, ώστε τα υλοποιούμενα έργα και οι προγραμματιζόμενες δράσεις να υπηρετούν τις ανάγκες των πολιτών και των επιχειρήσεων κάθε τόπου.

Στην κατεύθυνση αυτή μπορεί να συμβάλλει η συστηματική ενημέρωση των πολιτών, η διαφάνεια της λειτουργίας των δημοτικών οργάνων και υπηρεσιών και ο θεσμός του συμμετοχικού προϋπολογισμού των Δήμων μας.

3° Η ανάπτυξη της χώρας μας, για να είναι ουσιαστική και βιώσιμη πρέπει να βασίζεται στους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, χρειάζεται να δώσουμε ιδιαίτερο βάρος στην **Κυκλική Οικονομία** που όχι μόνο προστατεύει το φυσικό περιβάλλον αλλά εξοικονομεί και τους φυσικούς πόρους του πλανήτη μας, που δεν είναι ανεξάντλητοι.

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Έρθε η ώρα να αναλάβουμε ως πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση έναν ουσιαστικό αναπτυξιακό ρόλο και να βοηθήσουμε τη χώρα μας να επιτύχει την επανεκκίνηση της οικονομίας.

Αυτό θα γίνει με τις μεταρρυθμίσεις που προτείνουμε ως Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, για ένα ισχυρό επιτελικό κράτος με ενισχυμένο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ανάπτυξη και την Κοινωνική Συνοχή.

Σας ευχαριστώ